Bijlage 1

Toelichting maatregelen ter vermindering van de regeldruk

Studenten, leerlingen en ouders (burgers)

Passend Onderwijs (vanaf 2013/2014)
Voor ouders van een leerling met een specifieke onderwijsbehoefte in het po, vo, (v)so of mbo nemen de administratieve lasten met afgerond 143 000 uren af als gevolg van het schrappen van de landelijke indicatiestelling voor het (voortgezet) speciaal onderwijs of het verkrijgen van een rugzak. In de oude situatie moesten zij eerst een indicatie verkrijgen en zochten zij daarna een plek in het onderwijs voor hun kind. In het nieuwe systeem melden zij zich aan bij de school van hun voorkeur en leveren zij zonodig extra gegevens aan omtrent de specifieke onderwijsbehoefte van hun kind. En daarna hoeven zij niet zelf op zoek te gaan naar een plek in het onderwijs, maar wordt hen een plek aangeboden door de school waarbij zij zich hebben aangemeld dan wel een andere school. Dit kost hen minder tijd dan het doorlopen van de «oude» indicatieprocedure.

Diplomaregister (operationeel sinds 1 november 2012)
Burgers kunnen vanaf 1 november 2012 eerder behaalde diplomagegevens raadplegen, downloaden als beveiligd PDF en gebruiken als bewijsstuk. Door het diplomaregister is het niet meer nodig om met het echte diploma te komen of een gewaarmerkt kopie aan te vragen voor een sollicitatie of inschrijving (vervolg)studie. Dat scheelt tijd en werk van een onderwijsinstelling, van een afgestudeerde en van degene die het digitale document ontvangt, de (potentiële) werkgever. Het diplomaregister bevat vooralsnog geen gegevens van niet-bekostigd onderwijs. Het is de bedoeling om in een volgende fase diplomagegevens van het erkende, niet bekostigde, onderwijs te ontsluiten. Daarvoor is opnieuw een wetswijziging nodig.

Project ouderbetrokkenheid po, vo en mbo
Goede verhoudingen en heldere verwachtingen tussen ouders en school zijn belangrijk, omdat die (bijvoorbeeld door inzicht in schoolprocessen en –voorzieningen) ook bij kunnen dragen aan minder ervaren regeldruk. Het thema ouderbetrokkenheid is vanaf begin 2012 geagendeerd vanuit het besef dat de betrokkenheid van ouders van groot belang is voor het verhogen van de leeropbrengsten van een kind en het goed functioneren van de school als gemeenschap. Een belangrijk onderdeel van het door OCW gestarte programma 'Ouders & school samen' (ouderbetrokkenheid po, vo en mbo) is het op gang brengen van de dialoog in de samenleving tussen scholen en ouders.
Omdat betrokken ouders een bijdrage leveren aan de leerprestaties van hun kinderen en een nadrukkelijke rol spelen bij een prettig leerklimaat, is het belangrijk dat scholen en ouders het gesprek met elkaar aangaan over wat men van elkaar verwacht en hoe daaraan invulling te geven. Het is een thema waarbij OCW een beperkte rol heeft, omdat het een verantwoordelijkheid van de school en ouders is, waarbij maatwerk noodzakelijk is.
Er is niet gewerkt met regelgeving of subsidie. Kennis is ingezet als belangrijke basis en versterker voor de intrinsieke motivatie van scholen en ouders. En het bieden van inspiratie door onderzoeksresultaten te publiceren en goede voorbeelden te verzamelen en te verspreiden. De kracht in het veld en de samenleving is en wordt via een netwerkaanpak benut. Bij het programma zijn vanaf het begin praktijkdeskundigen betrokken. Er is in het veld veel waardering voor de gekozen aanpak: zonder geld en regelgeving, maar gebruikmakend van de kwaliteiten en de intrinsieke motivatie van het veld effect proberen te sorteren en de gestelde doelen zien te bereiken. Dit biedt het veld de ruimte om er zelf mee aan de slag te gaan, waarbij ze door het ministerie wel zichtbaar erkend en ondersteund worden in hun activiteiten.

Ondersteuning inschrijving mbo en ho
Bij een aantal mbo-instellingen is in 2012 een succesvolle pilot uitgevoerd waarbij de deelnemer bij aanmelding zelf gegevens uit BRON en GBA kan ophalen en beschikbaar kan stellen aan de instelling. Handmatige invoer en eventuele correcties op de gegevens worden hiermee overbodig. Deelnemers hoeven op deze manier geen papieren versies van GBA-uittreksels en diploma's aan te

leveren. Met Kennisnet, MBO-raad, saMBO-ICT en softwareleveranciers wordt gewerkt aan aansluiting van enkele instellingen en vervolgens aan een brede uitrol. Voor het studiejaar 2014-2015 zou iedere mbo-instelling gebruik moeten kunnen maken van digitaal aanmelden.
In het kader van de ontwikkeling van BRON HO (als vervanging van het Centraal register inschrijvingen hoger onderwijs) wordt een aantal aanvullende diensten ontwikkeld dat het proces van inschrijven van een student ondersteunt en vergemakkelijkt. GBA-gegevens en vooropleidinggegevens worden snel en actueel geleverd. Daarnaast zijn via deze nieuwe diensten bepaalde bekostigingsgegevens zichtbaar. Deze diensten zullen dus leiden tot een grotere en snellere beschikbaarheid van gegevens en daarmee een vermindering van de administratieve belasting voor studenten en instellingen.

Studiefinanciering
Het Programma Vernieuwing Studiefinanciering (PVS) omvat de integrale vernieuwing van de uitvoering van de studiefinanciering. PVS zal de zelfbedieningsmogelijkheden voor studenten uitbreiden en de snelheid en transparantie van de communicatie met studenten en mensen met een studieschuld vergroten. Hiernaast maakt PVS verdere deregulering mogelijk, door het wegnemen van bestaande technische beperkingen die in het huidige verouderde systeem bestaan.

Het vorige kabinet stelde in het wetsvoorstel Studeren is Investeren voor om een aantal vereenvoudigingsvoorstellen op het gebied van de studiefinanciering door te voeren. In het regeerakkoord is afgesproken om deze voorstellen alsnog door te voeren. Het gaat bijvoorbeeld om het mogelijk maken van terugwerkende kracht bij het aanvragen en wijzigen van studiefinanciering door de student en het sneller ontvangen van een hogere aanvullende beurs bij inkomensachteruitgang van de ouders door vereenvoudiging van de 'peiljaarverlegging'. [1] Ook dit kabinet wil namelijk een efficiëntere overheid. Deze vernieuwing wordt immers pas ten volle benut als ook het beleid en de uitvoering daarvan wordt vereenvoudigd. Dit kabinet wil daarom een aantal vereenvoudigingen in het beleid doorvoeren, waardoor een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan de vorming van een krachtige, kleine en dienstverlenende overheid met minder belastinggeld, minder ambtenaren en minder regels. Door minder uitzonderingen te maken op de hoofdregels, zijn er minder variabelen in de berekening van bedragen, minder ingewikkelde en lange procedures, minder onduidelijkheden en minder administratieve lasten. Een eenvoudig stelsel is ook een voorwaarde om de afspraak uit het regeerakkoord te realiseren om aanvullend op de eerdere besparingen binnen de rijksdienst nog eens een taakstelling op de apparaatskosten door te voeren.

Integratie tegemoetkoming schoolkosten en onderwijsbijdrage minderjarige mbo-ers in kindgebonden budget
In het regeerakkoord is opgenomen dat de tegemoetkoming schoolkosten en onderwijsbijdrage voor minderjarige mbo'ers wordt geïntegreerd in het kindgebonden budget. Het bedrag aan kindgebonden budget dat de ouders van deze minderjarige kinderen al ontvingen wordt opgehoogd. Er hoeft door de ouders dan geen aanvraag meer te worden gedaan. Beoogde inwerkingtredingsdatum van de wijziging is studiejaar 2015-2016.

Bestuurders en schoolleiders/scholen en instellingen (professionals)

Passend Onderwijs (vanaf 2013/2014)
Met de wet Passend Onderwijs is de administratieve last die scholen hebben in het nieuwe systeem per saldo minder dan die de vroegere landelijke indicatiestelling met zich meebracht. Scholen hebben hierbij ook het voordeel dat zij in het nieuwe systeem meer invloed hebben op welke extra ondersteuning leerlingen nodig hebben en dat zij hierover afspraken maken in het samenwerkingsverband waarvan zij zelf deel uitmaken. Al met al nemen de administratieve

[1] Voor een uitgebreidere beschrijving van deze maatregelen en de gevolgen voor de doelgroep verwijs ik kortheidshalve hoofdlijnenbrief studiefinanciering van 18 januari 2013 (Kamerstukken II 2012/13, 24 724, nr. 103).

lasten voor scholen, instellingen en samenwerkingsverbanden, waaronder ook de «oude» expertisecentra (rec's), en mbo-instellingen structureel met €15,5 mln. af.
Desondanks moet ook in het nieuwe stelsel worden gewaakt voor overmatige bureaucratie. De Kafkabrigade zal daarom de samenwerkingsverbanden passend onderwijs ondersteunen bij het tegengaan van onnodige bureaucratie. De Kafkabrigade heeft een methode ontwikkeld om snel en eenvoudig bij alle samenwerkingsverbanden te meten of er sprake is van onnodige bureaucratie. De uitkomsten hievan worden geanalyseerd en waar nodig worden gesprekken gevoerd met samenwerkingsverbanden waarbij signalen van onnodige bureaucratie zichtbaar zijn. Parallel hieraan wordt ook een toolbox ontwikkeld van instrumenten om bureaucratie te signaleren en tegen te gaan, die de samenwerkingsverbanden kunnen gebruiken zodat ze niet telkens opnieuw het wiel hoeven uit te vinden.

Vereenvoudiging verzuimmelding (onderdeel vanaf 1 juli 2013)
De melding van in- en uitschrijfgegevens door scholen en instellingen (po, vo, mbo) aan de gemeente wordt vereenvoudigd. De melding loopt via het basisregister onderwijs waarop scholen zijn aangesloten. Door de inwerkingtreding van dit laatste onderdeel nemen de lasten voor scholen en instellingen vanaf 1 juli 2013 af met € 4,2 mln.

Onderwijshuisvesting primair onderwijs
Schoolbesturen in het primair onderwijs moeten nu nog voor aanpassingen aan het gebouw en onderhoud aan de buitenkant aankloppen bij de gemeente. Een tijdrovende en intensieve procedure waarin het schoolbestuur afhankelijk is van goedkeuring door de gemeente. Het onderscheid voor de verantwoordelijkheid voor het onderhoud aan de buitenkant/binnenkant werkt niet goed in de praktijk. Ook het (financiële) beleid van de gemeenten ten aanzien van de onderwijshuisvesting is een complicerende factor.
Met het recent ingediende wetsvoorstel[2] dat de overheveling van de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud en de aanpassingen aan de binnenzijde van schoolgebouwen in het primair onderwijs regelt, wordt tegemoetgekomen aan de wens om de (soms verwarrende) scheiding tussen binnen- en buitenonderhoud op te heffen. Eén en ander leidt tot een forse afname van de administratieve lasten en de regeldrukvermindering. Schoolbesturen hoeven geen aanvragen voor deze voorzieningen meer in te dienen bij de gemeente. Ook overleg daarover en de afhankelijkheid van het (financiële) beleid van gemeenten is dan van de baan. De administratieve lasten voor scholen en instellingen zullen door dit wetsvoorstel met € 2,9 mln. per jaar afnemen.

Participatie- en Vervangingsfonds
Het overlegcircuit rond het participatie- en vervangingsfonds wordt als belastend ervaren. Voor het Participatiefonds zijn veel ergernissen weggenomen door de aanpassing van de geautomatiseerde processen. Er zijn voorstellen om het Vervangingsfonds te moderniseren door vereenvoudiging van de reglementen. Verder ontstaat er een mogelijkheid van "opting out" onder voorwaarden, voor grote of samenwerkende schoolbesturen.

Vereenvoudigingen in de bekostiging van het primair en voortgezet onderwijs
Sinds mijn brief van 16 september 2011, waarin ik een toekomstbeeld geschetst heb van een transparant, eenvoudig en prestatiegericht bekostigingsstelsel, is een groot aantal bekostigings- en subsidieregelingen geschrapt en een deel daarvan overgeheveld naar de prestatiebox. Voor een deel is het verdwijnen van deze regelingen het gevolg van de aangekondigde maatregelen rond passend onderwijs en de maatregelen uit de subsidiebrief die met uw Kamer zijn besproken. Deze lijn wordt doorgezet. Daarnaast wordt onderzocht hoe de personele en materiële bekostiging in het primair onderwijs samengevoegd kunnen worden. Ook in het voortgezet onderwijs wordt bezien hoe kan worden gekomen tot een vermindering van het aantal indicatoren dat van invloed is op de hoogte van de bekostiging.

Afschaffen uitschrijfbewijzen in het primair en voortgezet onderwijs
Bij de uitschrijving van een leerling in het primair en voortgezet onderwijs geven scholen jaarlijks ruim 450.000 uitschrijfbewijzen af. Een nieuwe school mag een leerling pas inschrijven na overlegging van dit uitschrijfbewijs. Tegelijkertijd verloopt hetzelfde in- en uitschrijfproces richting

[2] Kamerstukken II 2012/13, 33663 nr 2

DUO digitaal. Het uitdraaien en meegeven van het uitschrijfbewijs is een dubbele handeling en een onnodige administratieve last.
Het uitschrijfbewijs is in het leven geroepen om dubbele bekostiging te voorkomen. Na invoering van het onderwijsnummer is sectorale dubbele bekostiging niet meer mogelijk. In 2014 worden de eerste stappen gezet om intersectorale dubbele bekostiging te beëindigen. Aansluitend zal worden onderzocht of het uitschrijfbewijs in het voorgezet onderwijs, en mogelijk ook in het primair onderwijs kan worden afgeschaft, zodat scholen een dubbele handeling wordt bespaard.

Onderzoek naar informatieverplichtingen in het po en vo (start najaar 2013)
Er valt nog meer winst te behalen bij de vermindering van de verantwoordingslasten. Wij gaan inventariseren welke informatieverplichtingen van scholen kunnen verminderen, omdat andere overheidspartijen al over deze informatie beschikken. Hiervoor wordt in kaart gebracht welke informatie de scholen aan de diverse overheidslagen (rijk, provincie, gemeente) leveren en of en zo ja welke wet- en regelgeving daaraan ten grondslag ligt. Via deze inventarisatie ontstaat een beter beeld van wat scholen gedurende één schooljaar wanneer, aan wie moeten leveren. Op basis van deze inventarisatie kunnen dubbelingen opgespoord worden. Door het inzichtelijk maken van concrete verantwoordingslast en de veroorzaker kunnen mogelijk regels worden geschrapt, bijvoorbeeld omdat de gevraagde informatie elders binnen de (lokale) overheid beschikbaar is. In dit verband wijzen wij ook op de trajecten "Vensters voor Verantwoording" in het primair en voortgezet onderwijs, die onder andere tot doel hebben dat scholen informatie slechts eenmaal hoeven aan te leveren: eenmalig opleveren, meervoudig gebruik.

Modernisering onderwijstijd vo
Hier ligt een mogelijkheid om winst te behalen in de regeldrukbeleving omdat het veld zelf - zowel schoolleiders als VO-raad - er veel aandacht voor heeft en dit als duidelijk knelpunt ervaart. De in het regeerakkoord afgesproken 'modernisering van de wettelijke onderwijstijdnormen' wordt in overleg met de sector nader ingevuld en kan bijdragen aan het verminderen van de regeldrukbeleving.

Digitalisering aanmelding en ondertekening onderwijsovereenkomst mbo
Vanuit het mbo-veld bestaat de behoefte om aankomende studenten digitaal te laten aanmelden en inschrijven en hen daarbij gebruik te laten maken van de reeds van hen bekende en bij DUO beschikbare gegevens. Vanaf 2012 is dit met het Digitaal Aanmeldformulier MBO (DAF MBO) mogelijk voor enkele mbo-instellingen. Op dit moment wordt het DAF MBO verder ingevoerd. Het doel is dat voor het studiejaar 2014-2015 iedere mbo-instelling de mogelijkheid tot digitaal aanmelden tot haar beschikking heeft. Het staat instellingen vrij hier al dan niet gebruik van te maken.
De wens van het veld is om ook de onderwijsovereenkomst (OOK) met behulp van DigiD digitaal door de deelnemers te laten ondertekenen, en in het geval van minderjarigen ook door hun ouders/verzorgers. De beoogde realisatie is in 2016.
Voor studenten en ouders/verzorgers worden de administratieve lasten verminderd doordat zij persoonlijke, reeds bekende, gegevens niet handmatig hoeven in te voeren.
Voor instellingen worden de administratieve lasten verminderd doordat:
- Onnodige administratieve fouten door handmatige invoer worden voorkomen.
- Werkzaamheden worden gereduceerd door het vervallen van navraag- en archiefwerk.
- De accountantscontrole wordt vereenvoudigd omdat de onderwijsovereenkomst is gedigitaliseerd.

Afschaffing vierde handtekening praktijkovereenkomst mbo
Op de praktijkovereenkomst (POK) van een bbl-traject staan vier handtekeningen: die van de mbo-instelling, de student, het leerbedrijf en het kenniscentrum. Het doel van de vierde handtekening is dat het kenniscentrum op de hoogte blijft van het aantal bezette bpv-plaatsen. Dit is noodzakelijk aangezien kenniscentra de taak hebben om voor voldoende bpv-plaatsen te zorgen. De onderwijsinstelling is uiteindelijk verantwoordelijk voor de POK's.

Bij mbo-instellingen leeft de wens om de vierde handtekening af te schaffen. In het kader van het project 'deregulering administratieve lasten' is in 2008 al besloten om deze af te schaffen. De kerngedachte is dat de vierde handtekening vervalt zodra er sprake is van een goede

informatievoorziening over de POK's via BRON. Toch leveren niet alle mbo-instellingen tot op heden de juiste gegevens over de bpv-plaatsen aan BRON (DUO). Met het wegvallen van de vierde handtekening van het kenniscentrum verdwijnt een extra handeling voor het in orde maken van de POK's. De administratieve lasten voor de mbo-instelling, die verantwoordelijk is voor de POK's, verminderen hierdoor.

Het regeerakkoord stelt dat de kenniscentra worden samengevoegd. Waar mogelijk worden de taken van de kenniscentra ondergebracht bij SBB en de mbo-instellingen. Op dit moment wordt onderzocht op welke wijze de heroriëntatie op de wettelijke taken van de kenniscentra het beste kan worden uitgewerkt. De besluitvorming hierover moet eind 2013 zijn beslag krijgen.

Verheldering regels publiek-private samenwerking mbo en ho
In gesprekken met de mbo- en ho-sector kwam de onduidelijkheid over publiek-private samenwerkingsmogelijkheden meerdere malen aan de orde.
De ontwikkeling en totstandkoming van publiek-private samenwerking is geen sinecure. Dat ervaren ook de Centres of Expertise en de Centra voor Innovatief Vakmanschap. Onlangs is de commissie Van der Touw ingesteld om in beeld te brengen wat instellingen in het beroepsonderwijs nodig hebben om hun ambities t.a.v. publiek-private samenwerking te kunnen realiseren. Bijvoorbeeld door het verschaffen van duidelijkheid over regelgeving rondom publiek-private samenwerking tussen het beroepsonderwijs en het bedrijfsleven. Maar ook door succesfactoren en eventuele belemmeringen in wet- en regelgeving in beeld te brengen. Deze commissie heeft op 17 juni jl. haar advies aangeboden.
Tevens voert de Inspectie van het onderwijs een onderzoek uit naar private activiteiten binnen alle onderwijssectoren. Op basis van de bevindingen van de Inspectie zal eveneens bezien worden of aanpassingen in de regelgeving moeten plaatsvinden.

Afstemming werkprocessen NVAO, Inspectie en Reviewcommissie Hoger Onderwijs
Om mogelijk overlap tussen de NVAO, Inspectie en de Reviewcommissie Hoger Onderwijs te beperken om zo onnodige administratieve drukte richting instellingen te minimaliseren, is een goede afstemming tussen deze organen van belang. Hiervoor heb ik verschillende maatregelen getroffen.
Allereerst hebben de NVAO en de Inspectie van het onderwijs op 29 oktober 2012 een nieuw samenwerkingsprotocol afgesloten. In dit samenwerkingsprotocol vindt afstemming van werkprocessen door de NVAO en de Inspectie plaats, zodanig dat zowel voor de overheid als voor instellingen en andere belanghebbenden een logisch, effectief en samenhangend stelsel van externe kwaliteitszorg, toezicht en handhaving in het hoger onderwijs wordt gerealiseerd. Verder maakt de Inspectie voor haar onderzoeken waar mogelijk gebruik van landelijk beschikbare gegevens om daarmee bevraging richting instellingen te beperken. Bovendien inventariseren de Inspectie van het Onderwijs, de NVAO en de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek gezamenlijk in hoeverre de verschillende processen en de bijbehorende gegevensverzamelingen op elkaar afgestemd kunnen worden om zo onnodige administratieve drukte voor de instellingen te voorkomen.
Tot slot is toegezegd dat OCW zich de komende periode wil beraden op de samenhang en afbakening in de taken tussen de Inspectie, NVAO en de Reviewcommissie Hoger Onderwijs. Daarnaast is aan uw Kamer toegezegd dat in 2013 het 'nieuwe' accreditatiestelsel wordt geëvalueerd, mede met het oog op de administratieve lastenvermindering.

SBR/XBRL
Onderwijs doet actief mee aan het SBR-programma (Standard Business Reporting) van de Rijksoverheid, dat is gericht op vereenvoudiging van de uitwisseling van gegevens en de daarmee gepaard gaande administratieve lastenverlichting. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de methode XBRL(Extended Business Reporting Language). Naast de Belastingdienst, het CBS en de Kamer van Koophandel, is het bekostigd onderwijs één van de eerste grote (semi)publieke sectoren, die deze methode op korte termijn gaat toepassen voor de aanlevering van gegevens uit de jaarrekening. In nauwe samenwerking met de branche-organisaties is reeds een aantal belangrijke stappen gezet en hebben ruim 20 onderwijsinstellingen en administratiekantoren zitting genomen in een pilotgroep, die de nieuwe XBRL-methode uittest. In de loop van 2013 worden de eerste testresultaten verwacht. Naar verwachting kunnen vanaf het jaar 2014 de eerste nieuwe

aanleveringen plaatsvinden. Vanaf dat moment worden de jaarcijfers direct gecommuniceerd tussen de instellingen en het departement. Daarnaast leidt de XBRL-methode ook voor gegevensleveringen naar andere bevragende instanties tot lastenverlichting en is de methode ook voor de interne communicatie toepasbaar.